

FÜGGETLEN RENDŐR SZAKSZERVEZET

Cím: 1146 Budapest, Thököly út 172. Levélcím: 1388 Budapest, Pf.52

Telefon: 06-1-785-00-10, 06-1-785-07-16 Telefax: 06-1-799-27-13

Mobil: 06-70/775-17-73

BM: 39-530; 39-531

E-mail cím: frsz@frsz.hu

Szám:

Szolgálat, túlszolgálat, pihenőidő jogszerűen

A fenti tárgykörben felmerült kérdésekre is válaszolva az FRSZ Jogsegélyszolgálat álláspontja a következő.

Jogszabályi háttér

„Hszt.

134. § (1) *A szolgálatteljesítési idő heti negyven óra (a továbbiakban: általános heti szolgálatteljesítési idő). A részben vagy egészben készenléti jellegű szolgálati beosztásban (a továbbiakban: készenléti jellegű szolgálati beosztás) ennél hosszabb, de heti negyvennyolc órát meg nem haladó szolgálatteljesítési idő állapítható meg.*

(3) *Készenléti jellegű szolgálati beosztás az a szolgálati beosztás, amelyben*

a) *a hivatásos állomány tagja szolgálati feladatainak jellege miatt - hosszabb időszak alapulvételével - a heti szolgálatteljesítési idejének legalább egyharmadában fizikai vagy szellemi erőfeszítéssel járó, vagy fokozott figyelmet igénylő szolgálatteljesítés nélkül áll a rendvédelmi szerv rendelkezésére, vagy*

b) *a szolgálatteljesítés - különösen a szolgálati beosztás sajátosságára, a szolgálatteljesítés feltételeire tekintettel - a hivatásos állomány tagja számára az általánoshoz képest lényegesen alacsonyabb igénybevétellel jár,*

és a hivatásos állomány tagja állandó készenléti helyzetben, a szolgálatteljesítés helyén látja el a szolgálatát.

(4) *A miniszter rendeletben állapítja meg a készenléti jellegű szolgálati beosztásoknak minősülő szolgálati beosztások körét.*

A 30/2015. (VI. 16.) BM rendelet 11. melléklete taxatív felsorolja, hogy mely beosztások készenléti jellegűek a rendőrségen, így pl.:

„2. **Készenléti jellegű szolgálati beosztások**

a) *az ORFK Közrendvédelmi és Igazgatásrendészeti Főosztályai által adott szolgálattal érintett beosztások, a megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányságok, valamint rendőrkapitányságok közrendvédelmi, közlekedési és igazgatásrendészeti szolgálataival érintett szolgálati beosztások,*

i) *a területi és helyi szervek bűnügyi szolgálati ág forrónyomos csoportjaival érintett szolgálati beosztások, valamint a bűnügyi technikai szolgálat körébe tartozó szolgálati beosztások...’*

Hszt.

134. § (2) *A szolgálatteljesítési idő - a heti szolgálatteljesítési idő figyelembevételével - többheti, de legfeljebb négyhavi vagy tizenhat heti keretben is meghatározható. A folyamatos ügyeleti szolgálat ellátására szervezett, valamint a készenléti jellegű szolgálati beosztásban a*

szolgálatteljesítési időt a heti szolgálatteljesítési időtartam figyelembevételével legfeljebb hathavi keretben is meg lehet határozni.

A rendőrségen a **10/2015. (VII. 6.) ORFK utasítás** értelmében **időkeretben** történhet és történik is a szolgálatteljesítési idő elszámolása.

Hszt.

136. § (3) A hivatásos állomány tagja részére a napi szolgálati tevékenység befejezése és a következő napi szolgálatteljesítés megkezdése között legalább nyolc óra egybefüggő pihenőidőt kell biztosítani, amelybe a lakásról a szolgálatteljesítési helyre és az onnan való visszautazás időtartama nem számít bele. A napi pihenőidő, ha az a nyári időszakítás kezdetének időpontjára esik, legalább hét óra.

Túlszolgálat

139. § (1) Ha a szolgálati érdek vagy rendkívüli eset - így különösen tömegbaleset, elemi csapás, katasztrófa vagy súlyos kár megelőzése, elhárítása, következményeinek felszámolása, továbbá egyéb, a köz- és vagyónbiztonságot veszélyeztető, előre nem látható körülmény bekövetkezése - szükségessé teszi, a hivatásos állomány tagja a 134. §-ban meghatározott szolgálatteljesítési időn túl, valamint a munkaszüneti és pihenőnapon is kötelezhető arra, hogy szolgálatot teljesítsen (a továbbiakban: túlszolgálat).

(2) A szolgálati érdekből elrendelhető túlszolgálat maximális időtartamát úgy kell meghatározni, hogy a heti szolgálatteljesítési idő és a túlszolgálat együttesen nem haladhatja meg a munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 6. cikk b) pontjában meghatározott heti időtartamot, a 134. § (2) bekezdése szerinti időkeret alkalmazása esetén négyhavi átlagban nem haladhatja meg az irányelvben meghatározott heti időtartamot.

(3) A (2) bekezdésben írt korlátozás nem alkalmazható, ha a túlszolgálatra tömegbaleset, elemi csapás, katasztrófa vagy súlyos kár megelőzése, elhárítása, következményeinek felszámolása vagy egyéb, a köz- és vagyónbiztonságot veszélyeztető előre nem látható körülmény bekövetkezése miatt kerül sor.

(4) A hivatásos állomány készenléti jellegű szolgálati beosztásban szolgálatot teljesítő tagja esetében, ha szolgálatteljesítési ideje - a heti negyvennyolc óra figyelembevételével - eléri a hathavi keretre megállapított szolgálatteljesítési időt, a (2) bekezdésben foglaltaktól eltérően túlszolgálat csak baleset, elemi csapás vagy súlyos kár megelőzése, elhárítása, következményeinek felszámolása, valamint arra való felkészülés céljából rendelhető el.

140. § (1) A túlszolgálatot az állományilletékes parancsnoknak vagy az általa felhatalmazott szolgálati előljárónak írásban kell elrendelnie. A teljesített túlszolgálatról nyilvántartást kell vezetni.

(2) A rendvédelmi szerv vezetőjének és helyetteseinek, valamint a szervezeti egység vezetőjének és helyetteseinek nem jár a túlszolgálatért ellentételezés, ha a tárgyévben teljesített túlszolgálat ideje nem haladta meg a háromszázötven órát.

(3) A hivatásos állomány (2) bekezdés hatálya alá nem tartozó tagjának a túlszolgálattal azonos tartamú szabadidőt kell biztosítani. Ha a túlszolgálatot heti pihenőnapon vagy munkaszüneti napon teljesítették, a túlszolgálat kétszeresének megfelelő szabadidő jár.

(4) A túlszolgálatért járó szabadidőt lehetőség szerint harminc napon belül kell kiadni. Ha a szabadidő kiadása veszélyezteti a szolgálatellátást, a szabadidő kiadását hat hónapon belül kell biztosítani. Ha a túlszolgálat havi vagy többhavi szolgálatteljesítési idő keretében történt, a szabadidő kiadása történhet hat hónapon túl is, de legkésőbb a következő év első félévében ki kell adni.

(5) A túlszolgálat elrendelésének és elszámolásának, valamint a túlszolgálatért járó szabadidő kiadásának rendjét a miniszter állapítja meg.

Készenlét és kiemelt készenlét

141. §72 (1) A szolgálati előljáró a hivatásos állomány tagját kötelezheti arra, hogy a szolgálatteljesítési időn kívül szolgálati érdekből, szolgálatképes állapotban olyan elérhető - szolgálati helyen kívüli - helyen tartózkodjon, ahonnan szolgálati feladatra bármikor igénybe vehető.

(2) Ha a szolgálati érdek vagy rendkívüli eset szükségessé teszi, a hivatásos állomány tagja kötelezhető arra, hogy az elrendelő által meghatározott, a szolgálatteljesítési hely közigazgatási határán kívül eső helyen álljon készenlétben (a továbbiakban: kiemelt készenlét). A kiemelt készenlétet az állományilletékes parancsnoknak írásban kell elrendelnie. A szolgálati feladatok elvégzésének tényleges végrehajtási helye nem határozható meg a kiemelt készenlét rendelkezésre állási helyeként.

(3) Az (1) és a (2) bekezdés szerinti készenlét időtartama havonként - többhavi szolgálatteljesítési időkeret alkalmazása esetén havonkénti átlagban - a kettőszázhatvan órát nem haladhatja meg.”

A fenti jogszabályi háttér alapján a gyakorta felmerülő főbb kérdéseket és jogi álláspontunkat a következőkben összegezzük:

1.) A szolgálatteljesítési idő a szolgálat kezdetétől meddig tarthat, van-e felső határa (12, 24, stb. óra)?

A rendes szolgálat szolgálatonként 4 órától max. 24 óráig terjedhet. A túlóra az viszont nem rendes szolgálat, attól külön kell nézni, tehát meghosszabbíthatja a napi szolgálatteljesítési időt. Ettől rendkívüli munkavégzés.

Ugyan nincs kifejezett szabály a túlszolgálat, illetve a rendes szolgálatot követő túlszolgálat mértékére, de az egészséges és biztonságos munkavégzés feltételeit a munkáltatóknak mindig biztosítani kell, tehát nem lehet végkimerülésig dolgoztatni az állományt.

2.) Mennyi lehet a maximális túlóra?

A 300 + 50, majd a 350 + 60 óra önkéntes éves túlóra szabályok már nem hatályosak.

2016. január 1-je óta a Hszt. szerint a szolgálati érdekből elrendelhető túlszolgálat maximális időtartamát úgy kell meghatározni, hogy a heti szolgálatteljesítési idő és a túlszolgálat együttesen nem haladhatja meg a munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 6. cikk b) pontjában meghatározott heti időtartamot, a 134. § (2) bekezdése szerinti időkeret alkalmazása esetén négyhavi átlagban nem haladhatja meg az irányelvben meghatározott heti időtartamot.

Kivéve, ha a túlszolgálatra tömegbaleset, elemi csapás, katasztrófa vagy súlyos kár megelőzése, elhárítása, következményeinek felszámolása vagy egyéb, a köz- és vagyonbiztonságot veszélyeztető előre nem látható körülmény bekövetkezése miatt kerül sor. Ezekben az esetekben az előzőek szerinti túlóra maximum is átléphető.

Az EK irányelv a heti maximális munkaidőt 48 órában határozza meg. A Hszt. hatályos szabályai szerint az EK irányelv mentén **4 havi átlagban kell teljesülni annak, hogy a rendes szolgálat és a túlóra együttesen a heti 48 alapulvételével számított plafont nem haladhatja**

meg. Vagyis a 4 hónap az kb. 16 hét x 48 óra = 768 óra szolgálatteljesítés a plafon (rendes, rendkívüli összeadva) 4 hónap alatt.

A Hszt. az EK irányelv egyéb előírásait nem rendeli alkalmazni a hivatásos szolgálati jogviszonyban.

3.) Két szolgálat közötti pihenőidő

A Hszt. úgy fogalmaz, hogy **a napi szolgálati tevékenység befejezése és a következő napi szolgálatteljesítés megkezdése között az utazásra fordított időt nem számítva 8 óra pihenőidőt kell biztosítani.**

Véleményünk szerint nincs annak jelentősége, hogy rendes vagy rendkívüli szolgálatra került sor, az azt követő újabb szolgálatig a „tisztá” 8 óra pihenőidőnek meg kell lennie. E vonatkozásban a Munka Törvénykönyve szabályozását is érdemes vizsgálni. Az Mt. 104.§ (5) bekezdése szerint a készenlétet követően nem kell pihenőidőt beosztani, ha a munkavállaló munkát nem végzett. Ebből pedig az következik, hogy ha a készenlét alatt munka (túlmunka) végzésére kerül sor, akkor az után a pihenőidőt biztosítani kell.

A pihenőidő jogszerűtlen csökkentése álláspontunk szerint akár kártérítési igényt is megalapozhat.

B u d a p e s t, 2018. január 04.

FRSZ Jogsegélyszolgálat